

**GEDRAGSCODE
VOOR DE
VERVOLGINGSAMBTENAAR**

Algemeen

Het document dat u thans in handen hebt, bevat een herziening van de gedragscode van 2005. In deze herziening zijn de gedragsnormen gegroepeerd onder zes kernwaarden. De gedragscode is zowel gericht op het gedrag van de leden in hun onderlinge samenwerking, als op het gedrag jegens externen. Een gedragscode is een vertaling van kernwaarden in gedragsnormen. De kernwaarden die als leidraad beschouwd worden voor het functioneren van vervolgingsambtenaren zijn:

- Professionaliteit en Deskundigheid
- Onafhankelijkheid
- Onpartijdigheid
- Objectiviteit
- Waardigheid
- Integriteit

Achtergrond

Een ieder op Surinaams grondgebied heeft fundamentele rechten en vrijheden, welke onder meer zijn vastgelegd in het Verdrag inzake Burger en Politieke rechten, de Inter-Amerikaanse Conventie voor de rechten van de mens, overige internationale verdragen en de Grondwet van de Republiek Suriname.

Het Openbaar Ministerie vormt, tezamen met de Zittende Magistratuur, de Rechterlijke Macht en is met uitsluiting van elk ander orgaan verantwoordelijk voor:

- de opsporing en de vervolging van alle strafbare feiten;
- de preventie en de nasporing van strafbare feiten;
- de executie van opgelegde straffen.

Het Openbaar Ministerie verricht zijn wettelijke opgedragen taken met in achtneming van eerder vermelde rechten en vrijheden van de mens. Voornoemde taken en bevoegdheden kunnen een grote inbreuk in het privéleven van aangeklaagden veroorzaken en moeten daarom zeer nauwkeurig, objectief en met inachtneming van de proportionaliteit uitgevoerd, respectievelijk uitgeoefend worden. Daarnaast is de mate van handhaving van de wetten en de aanpak van criminaliteit bepalend voor de beleving van de rechtsstaat door de samenleving.

Het Openbaar Ministerie als constitutionele entiteit heeft de volgende missie en visie:

Missie

Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor de opsporing en belast met de vervolging van alle strafbare feiten gericht op de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde vanuit een op democratische en rechtstatelijke beginselen georiënteerde samenleving.

Visie

Het Openbaar Ministerie reageert vanuit het beginsel van opportuniteit op elk strafbaar feit ter handhaving van wet en recht in de democratische rechtstaat, waarbij proportionaliteit, maatschappelijke relevantie en het belang van zowel slachtoffers als verdachten uitkomsten bieden voor afdoening van zaken binnen aanvaardbare termijnen.

De missie en visie impliceren de noodzaak van de waarborg voor de wettelijke rol en positie van het Openbaar Ministerie in de *Democratische Rechtstaat* als rechtshandhaver en rechtsbeschermer, welke voortvloeit uit (grond)wettelijke en verdragsrechtelijke bepalingen.

Randvoorwaarden

Voor een goede taakuitoefening zullen enkele randvoorwaarden aanwezig moeten zijn. Zo moet de scheiding der machten erin resulteren dat de Rechterlijke Macht in het algemeen en het Openbaar Ministerie in het bijzonder zijn opgedragen (grond)wettelijke taken en bevoegdheden in alle onafhankelijkheid kan uit oefenen. Voorts zal het Openbaar Ministerie door een betere geografische spreiding de toegankelijkheid tot zijn diensten moeten vergroten. Adequate beveiliging en beschikbaarheid van middelen zijn onontbeerlijk voor de uitvoering van de aan de vervolgingsambtenaren opgedragen taken.

Functies gedragscode

De gedragscode is ten eerste bedoeld om intern te dienen als een leidraad voor vervolgingsambtenaren om zich bewust te zijn van hun rol en positie in de samenleving; om hen aan te sporen tot constante kritische zelfreflectie en tot discussie met collega's en om zich in overeenstemming met de richtlijnen van de gedragscode te gedragen.

Ten tweede is de gedragscode bedoeld om de samenleving inzicht te geven in de wijze waarop de vervolgingsambtenaren hun functioneren vormgeven, dus wat zij concreet van hen mag verwachten.

In dit streven naar transparantie zal het functioneren van de vervolgingsambtenaar niet alleen zichtbaar maar ook toetsbaar zijn voor de samenleving. Bij uitingen van ontevredenheid ten aanzien van het functioneren van een vervolgingsambtenaar bestaat de mogelijkheid deze te deponeren op de website van het Openbaar Ministerie of per schrijven aan de Procureur-Generaal.

Vaststelling en ingangsdatum

Deze gedragscode is naar eer en geweten vastgesteld op de vergadering van het Openbaar Ministerie d.d. 30 juni 2021 en komt in de plaats van de gedragscode van het Openbaar Ministerie d.d. 24 juni 2005.

Kernwaarde 1

Professionaliteit en deskundigheid

De vervolgingsambtenaar is ervan doordrongen dat diens beslissingen en handelingen een grote impact hebben op de levenssfeer van zowel de beklagde als het slachtoffer. Met deze bevoegdheden komt de plicht om er op een verantwoorde wijze mee om te gaan. Vakmanschap en vakbekwaamheid zullen zich daarom te allen tijde op een zeer hoog niveau moeten bevinden. Van een vervolgingsambtenaar wordt verwacht dat deze snel, helder en gedecideerd het standpunt kan bepalen. Een belangrijk kenmerk van een vervolgingsambtenaar is dat deze weet wanneer hij een beroep moet doen op kennis en ervaring van anderen. De vervolgingsambtenaar betoont met inachtneming van de eigen taken en verantwoordelijkheden respect voor de taken en bevoegdheden van andere actoren binnen de rechtspleging.

Richtlijnen:

1. Elke vervolgingsambtenaar oefent de toevertrouwde taken uit met deskundigheid.
2. De vervolgingsambtenaar schoolt zich bij en houdt actuele ontwikkelingen op het gebied van nationaal en internationaal (straf)recht en aangrenzende vakgebieden bij.
3. Teneinde een effectieve en efficiënte aanpak van zowel de opsporing als de vervolging te garanderen, werkt de vervolgingsambtenaar professioneel en met wederzijds respect samen met alle actoren binnen de (straf)rechtspleging
4. De vervolgingsambtenaar doet diens werk met toewijding en realiseert zich dat tijdigheid bij de afhandeling van zaken medebepalend is voor de kwaliteit van de rechtspraak en daarmee de rechtsstaat.
5. De vervolgingsambtenaar verstrekt de nodige informatie over de wijze van afdoening van een strafzaak aan belanghebbenden en draagt zo mede bij aan het vertrouwen dat de burger heeft in de rechtstaat.
6. De vervolgingsambtenaar is zich ervan bewust dat strafrechtelijke onderzoeken een grote inbreuk maken op het privéleven van burgers en ziet er daarom op toe dat beslissingen in strafzaken binnen redelijke tijd, zonder onnodige vertraging worden genomen.

Kernwaarde 2

Onafhankelijkheid

De vervolgingsambtenaar is onafhankelijk in zijn taakuitoefening, vrij van elke vorm van inmenging door derden. Deze onafhankelijkheid waarborgt dat de beslissingen van de vervolgingsambtenaar niet onderhevig zijn aan religieuze, politieke, sociale en maatschappelijke druk en slechts gebaseerd zijn op relevante feiten en juridische grondslagen. De vervolgingsambtenaar stelt diens wettelijk toevertrouwde onafhankelijkheid ten dienste van de samenleving en geeft daaraan vorm en inhoud met het oog op de fundamentele rechten en vrijheden van de burgers.

Richtlijnen:

1. De vervolgingsambtenaar is bij de uitoefening van diens werkzaamheden onafhankelijk van religieuze, politieke, sociale en maatschappelijke druk.
2. De vervolgingsambtenaar onthoudt zich van banden en/of relaties waardoor diens onafhankelijkheid ter discussie kan komen te staan.
3. De vervolgingsambtenaar vermijdt een openlijke inmenging in en/of optreden met politieke organisaties, waardoor in redelijkheid diens onafhankelijkheid ter discussie kan komen te staan.
4. De vervolgingsambtenaar doet geen uitingen van religieuze, politieke of maatschappelijke aard, die afbreuk kunnen doen aan de onafhankelijkheid van het Openbaar Ministerie.
5. De vervolgingsambtenaar neemt geen deel aan organisaties en activiteiten en oefent geen nevenfuncties uit die invloed kunnen hebben op diens onafhankelijkheid en/of in strijd met de wet.
6. Deelname aan organisaties, dan wel activiteiten, welke geen invloed hebben op de onafhankelijkheid van de vervolgingsambtenaar, dan wel het Openbaar Ministerie als geheel, is toegestaan maar wordt voorafgaand aan de deelname voorgelegd aan de leiding van het Openbaar Ministerie.

Kernwaarde 3

Onpartijdigheid

Deze kernwaarde ziet op een gelijkwaardige behandeling van alle procespartijen en voorts op een beslissing van de vervolgingsambtenaar in een concrete strafzaak, gestoeld op wet en recht en juridische beginselen. Vanwege de inrichting van het strafproces, op grond waarvan de vervolgingsambtenaar een strafzaak aanhangig maakt tegen de verdachte, kan de indruk worden gewekt dat de vervolgingsambtenaar slechts het belang van de slachtoffers en/of benadeelden voor ogen heeft. De vervolgingsambtenaar dient daarom in diens relaties met slachtoffers, benadeelden als ook met ketenpartners, de nodige distantie in acht te nemen.

Richtlijnen:

De vervolgingsambtenaar geeft op verzoek in elke fase van het strafrechtelijk onderzoek, inzage in de processtukken aan de procespartijen, met uitzondering van de fase waarin een wettelijke beperking van kracht is.

1. De vervolgingsambtenaar neemt beslissingen in strafzaken zonder vooroordeel of voorkeur, rekening houdende met de belangen van alle betrokken partijen.
2. De vervolgingsambtenaar zorgt ervoor dat diens nevenactiviteiten en nevenfuncties niet tot belangenverstrengeling of schijn daarvan kunnen leiden. De vervolgingsambtenaar is intern open en transparant over de nevenfuncties en – activiteiten.
3. De vervolgingsambtenaar vermijdt de schijn van partijdigheid door geen beslissingen te nemen in strafzaken en/of deze te vervolgen, die diens persoonlijke, bestuurlijke of zakelijke relaties raken of betreffen.
4. De vervolgingsambtenaar vermijdt dusdanige relaties en/of banden met verdachten en/of slachtoffers met hun directe familieleden, waardoor de onpartijdigheid van diens vervolgingsbeslissingen in twijfel kan worden getrokken.
5. Indien de vervolgingsambtenaar reeds deze banden en/of relaties heeft, neemt deze afstand van die concrete zaak.

Kernwaarde 4

Objectiviteit

Deze kernwaarde beoogt de neutraliteit, de onbevangenheid en de zuiverheid in de taakuitoefening te waarborgen. De beoordeling van concrete strafzaken zal met een zakelijke benadering, dus zonder vooroordelen en/of emoties moeten plaatsvinden. Door in elke fase van de strafzaak zoveel als mogelijk transparantie aan de dag te leggen, elke beslissing te motiveren en steeds de rechten en belangen van de verdachte mede in ogenschouw te nemen, zal de vervolgingsambtenaar het vertrouwen in een eerlijk en objectief proces trachten te winnen en te behouden.

Richtlijnen:

1. De vervolgingsambtenaar richt zich in elke fase van het strafrechtelijk onderzoek steeds op de waarheidsvinding.
2. De vervolgingsambtenaar zorgt ervoor dat het recht van de verdachte op een eerlijke procesvoering niet wordt geschonden en dat het rechtssysteem niet wordt misbruikt om de waarheidsvinding te belemmeren.
3. De vervolgingsambtenaar ziet toe op een goede opsporing conform wet en recht en geeft daartoe de nodige instructies.
4. De vervolgingsambtenaar maakt geen gebruik van bewijs dat op onrechtmatige wijze is verkregen.
5. De vervolgingsambtenaar oefent diens discretionaire bevoegdheid tot vervolging van strafbare feiten uit, zonder enige vorm van willekeur.
6. De vervolgingsambtenaar streeft ernaar om vergelijkbare gevallen op een vergelijkbare wijze af te handelen. Daartoe zal deze zoveel als mogelijk conform de richtlijnen van het Openbaar Ministerie handelen.

Kernwaarde 5

Waardigheid

Elke vervolgingsambtenaar is waardig in de vervulling van diens ambt, maar bovenal waardig als mens. In de praktijk zal dit zich uiten in een respectvol en correct voorkomen, handelen en bejegenen van anderen binnen en buiten de beroepsgroep. Het gedrag van de vervolgingsambtenaar is ook buiten diensttijd onberispelijk en onbesproken. Aangezien de vervolgingsambtenaar toeziet op de naleving van wet en recht door de samenleving, zal deze te allen tijde het goede voorbeeld moeten zijn en geven.

Richtlijnen:

1. Een vervolgingsambtenaar stelt zich altijd professioneel op en is respectvol in de omgang met een ieder binnen en buiten de beroepsgroep.
2. De vervolgingsambtenaar is onberispelijk in diens voorkomen en respectvol in de bejegening van derden.
3. De vervolgingsambtenaar vervult te allen tijde een voorbeeldfunctie, dus ook in privé omstandigheden.
4. De vervolgingsambtenaar gedraagt zich prudent en respectvol.

Kernwaarde 6

Integriteit

Deze kernwaarde beoogt de rechtschapenheid en onkreukbaarheid te waarborgen. Zij vormt een essentiële voorwaarde voor de legitimatie van het vervolgingswerk. De vervolgingsambtenaar stelt hoge eisen aan integriteit, omdat deze tot taak heeft toe te zien op naleving van het recht door anderen. De samenleving mag daarom van de vervolgingsambtenaar verwachten dat deze steeds het goede voorbeeld geeft. Het voorgaande stelt de vervolgingsambtenaar in staat om het gezag in de samenleving en het vertrouwen van de burgers blijvend te verdienen. Deze kernwaarde vormt een onmisbare basis voor de uitvoering van de wettelijk opgedragen taken en bevoegdheden.

Richtlijnen:

1. De vervolgingsambtenaar is niet chantabel en niet omkoopbaar. De vervolgingsambtenaar neemt geen geschenken, diensten en of voordelen aan, waarvan deze weet of kan vermoeden dat zij worden gegeven om diens beslissing in een concrete zaak of toekomstige zaken te beïnvloeden, dan wel als dankbetuiging voor een reeds afgehandelde zaak.
2. De vervolgingsambtenaar maakt geen oneigenlijk gebruik van de middelen en mogelijkheden die in het kader van diens functie ter beschikking zijn gesteld.
3. De vervolgingsambtenaar gaat discreet om met informatie waarvan deze kennisneemt in diens functie en houdt zich aan de geheimhoudingsplicht.
4. De vervolgingsambtenaar vermijdt relaties en/of contacten met derden, waardoor in redelijkheid de onkreukbaarheid van het Openbaar Ministerie in twijfel kan worden getrokken.
5. De vervolgingsambtenaar stelt niet-integer gedrag van collega-vervolgingsambtenaren aan de orde.
6. De vervolgingsambtenaar is en blijve magistraat.